

Lena Lundkvist, Daniel Kruse
Avdelningen för Social statistik och analys

Möte i användarråd för befolkning, demografi och integration 10 november 2022

Närvarande:

- Anders Ljungberg, Arbetsförmedlingen, ordförande
- Ann-Zofie Duvander, Stockholms universitet
- Bengt Eriksson, Boverket (digitalt)
- Jonathan Fransson, Sveriges kommuner och regioner (digitalt)
- Daniel Levisson, Umeå kommun (digitalt)
- Jonas Norlin, Finansdepartementet
- Anders Wirhed, Justitiedepartementet
- Eva Andersson, Stockholms universitet
- Johan Kihlberg, Boverket (digitalt, punkt 5)
- Binniam Kidane, Justitiedepartementet (digitalt)

Från SCB

- Marie Lideus, SSA/BL/LEDN
- Cecilia Westström, ML/S/IR (punkt 7)
- Karin Lundström, SSA/BL/BEF (punkt 6)
- Ann-Marie Persson SSA/BL/BEF (digitalt, punkt 8)
- Guadalupe Andersson SSA/BL/BEF (punkt 8)
- Helena Sjödin SSA/BL/BEF
- Regina Vilkenas SSA/SU/ST (digitalt)
- Lena Lundkvist, SSA/BL/BEF, sekreterare
- Daniel Kruse SSA/SU/ST, sekreterare

Frånvarande:

- Ulrika Gustafsson, Delmos/Statskontoret
- Love Lundin, Västra götalandregionen
- Sara Frankl, SCB, SSA/SU/ST

1. Mötet öppnas inklusive presentationsrunda

Anders Ljungberg, Arbetsförmedlingen

Ordföranden hälsade alla välkomna till Användarrådets andra möte under denna mandatperiod. Mötet inleddes med en kort presentationsrunda.

2. Godkännande av dagordning

Dagordningen godkändes.

3. Runda bland myndigheterna

Arbetsförmedlingen (AF) har gjort en ny bedömning av arbetslöshetsutvecklingen. Nya bedömningen är att de ökade kostnaderna kommer påverka konsumtionsbeteende vilket i sin tur gör att arbetslösheten kommer att öka. Bedömningen är att arbetslösheten ökar under 2023 och första delen av 2024. Men det är en osäker prognos.

Budgetpropositionen kom för några dagar sedan och AF har fått något lägre budget än tidigare. Mycket fokus i budgeten är på nystartsjobb och praktikplatser.

För Finansdepartementet så har mycket arbete varit på den nyss lagda, budgetpropositionen. Nya statsråd och nya statssekreterare är på plats.

Liknande läge är det på Justitiedepartementet med nya statsråd och statssekreterare. Den nya regeringen har en annan politisk inriktning på migration- och integrationsfrågorna än den tidigare regeringen.

För Stockholms universitet har det inte skett några större förändringar och "det rullar på". Det kommer en ESO-rapport om folkräkningar som Gunnar Andersson har varit med och skrivit. Rapporten kommer runt jul.

Boverket går i väntans tider på regleringsbrevet. Arbetet med att ta över Segregationsbarometern från Delmos pågår (se mer under punkt 5). Det pågår också en översyn av byggregler. Målet är att förenkla byggreglerna.

4. SCB-information

Marie Lideus, Avdelningen för Social statistik och analys (SSA), SCB

BAS:

Den 31 maj redovisade SCB statistik från produkten Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) för första gången. Syftet med BAS är att ge

information om utbudet av arbetskraft i Sverige per månad, kvartal och år. Uppgifter tom juni finns tillgängliga i SCB:s statistikdatabas (SSD).

BAS redovisar statistik utifrån administrativa data om bland annat antal sysselsatta, arbetslösa och personer utanför arbetskraften för den folkbokförda befolkningen i åldern 15 till 74 år.

Inledningsvis utgör BAS så kallad **statistik under uppbyggnad**, men planeras att redovisas som officiell statistik på sikt.

Den första redovisningen avser preliminär statistik, avseende månad, kvartal och år för perioden januari 2020 – mars 2022.

Statistiken innehåller skattningar av antal personer uppdelat efter arbetsmarknadsstatus (sysselsatt, arbetslös, studerande, pensionär, sjuk och övrig) i kombination med kön, ålder (15–74 år, 16–64 år, 20–64 år och femårsklasser), födelseland (inrikes född, utrikes född) och boenderegion (riket, län, kommun).

BAS ersätter varken AKU eller Arbetsförmedlingens statistik, utan ska ses som ett komplement till dessa två.

[Utveckling av arbetsmarknadsstatistiken \(scb.se\)](https://scb.se/utveckling-av-arbetsmarknadsstatistiken)

SCB:s arbete för att skapa en framtidssäkrad verksamhet i långsiktig ekonomisk balans:

Arbetet att för kommande år få en ekonomi i balans har pågått under hösten på SCB.

Alla chefer och många medarbetare är och har varit involverade i arbetet på olika sätt. Vi har tillsammans försökt att finna möjliga rationaliseringar och nya processer som kan innebära lägre kostnader och en bättre kostnadseffektivitet för myndigheten. Det handlar om att ta bort produkter eller tunna ut.

Vi tittar brett på hela verksamheten, både administration och statistikproduktionen. Vi har sedan tidigare påbörjat ett arbete med att se över granskningen.

Fråga från användarrådet:

Vad beror detta på?

- att SCB inte kompenseras för tillkommande EU-krav på statistiken samt
- att SCB behöver möta behovet av ökad digitalisering genom att prioritera fram nödvändiga investeringar inom sitt ordinarie anslag

Folkräkning:

Tidöavtalet: ”Ett arbete ska genomföras för att förbereda en storskalig nationell folkräkning. I arbetet ska myndighetsöverskridande uppdrag ges för att förbereda det praktiska genomförandet av en sådan folkräkning. I samband med folkräkningen ska övervägas att återkalla och avsluta samordningsnummer som inte bekräftas på ett betryggande sätt av innehavaren. Myndigheter ska åläggas att anmäla misstänkt folkbokföringsfusk. Skatteverket ska få skärpta befogenheter att på eget initiativ ändra folkbokföringsadress då den som registrerats är uppenbart osannolik. Möjligheter att avisera boenden i ett hushåll vid folkbokföringsförändringar ska öka och det ska bli lättare att i efterhand spåra vilka som varit folkbokförda på en viss lägenhet eller fastighet för att lagföra folkbokföringsbrott.”

Skatteverket har fått ökade medel för detta. SCB inställning är att allt som förbättrar folkbokföringen är positivt för statistiken.

Skatteverket i budgetpropositionen: Felaktigheter i folkbokföringen skapar problem för hela samhället. Uppgifterna från folkbokföringen ligger till grund för bl.a. myndigheters beslut och åtgärder. För att få bättre kontroll över vilka som befinner sig i Sverige olovligt, och för att bekämpa välfärdsbrottsligheten och den organiserade kriminaliteten är det viktigt att staten stärker kontrollen över folkbokföringen.

Regeringen avsätter därför medel till Skatteverket för att förbättra folkbokföringen genom folkräkning. Skatteverkets riktade kontroller i områden där risken för felaktig folkbokföring bedöms vara stor är en viktig del av satsningen.

Regeringen föreslår att Skatteverkets anslag ökas för förbättrad folkbokföring genom folkräkning. Anslaget föreslås ökas med 75 miljoner kronor 2023 och beräknas ökas med 170 miljoner kronor 2024 och 2025 samt 95 miljoner kronor 2026.

Dialog med Skatteverket pågår. SCB avvaktar regleringsbreven och får se vilken roll vi kommer få.

Den registerbaserade folkräkningen/censusen sker vart tionde år och SCB håller på och sammanställer det arbetet. Vi ska leverera till Eurostat i december i år samt under kvartal 1 2024.

Beslutet om höjd pensionsålder:

Från och med 2023 ändras åldern för när allmän pension kan tas ut som tidigast, från 62 år till 63 år. Åldern för när garantipension, inkomstpensionstillägg och bostadstillägg kan börja betalas ut ändras från 65 år till 66 år. När denna ålder ändras till 66 år betyder det också att förmåner som skulle ha upphört vid 65 år, till exempel efterlevandepension från Pensionsmyndigheten eller sjukersättning

från Försäkringskassan kommer fortsätta att betalas ut ytterligare ett år.

Från och med 2026 införs det som kallas riktåldern. Riktåldern ska spegla förändringen i förväntad livslängd och ligga till grund för åldersgränserna i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem. Det är en ålder som kommer att räknas fram varje år och som sedan ska tillämpas sex år senare.

I redovisning av statistik används ofta åldersgrupper för att belysa personer i olika skeden i livet, så även gruppen personer ”i arbetsför ålder”. När förutsättningarna i pensionssystemet ändras bör även redovisningen justeras för att så korrekt som möjligt återspegla ”verkligheten”.

SCB har gjort en snabb kartläggning över vilka insatser som kommande förändringar av pensionsåldern kommer att innebära för SCB:s statistikredovisning.

SCB behöver ha en redovisning av gruppen personer i arbetsför ålder som överensstämmer med de förutsättningar som råder för in- och utträdet på arbetsmarknaden.

Berörda statistikprodukter är identifierade, t.ex. de som kommer att behöva förändra redovisningen samt de som kommer att behöva justera insamlingen (urval eller kontroller i formulär/intervju). Totalt ca 30 produkter.

Fråga från användarrådet: Ska vi inte ändra direkt till 20–69?

Detta kan vara aktuellt till nästa möte att diskutera djupare?

Fråga från användarrådet: Kan resultatet som ska vara klart i februari spridas?

Vi får se vilken form resultatet redovisas.

Bedömningen är att vissa produkter på områdena *Arbetsmarknad*, *Demokrati*, *Befolkning*, *Hushållens ekonomi* och *Levnadsförhållanden* påverkas mest.

Kommentarer från ledamöterna:

Många pensionärer som arbetar och har också pension. Det är alltså inte 1 eller 0. I verkligheten kan man vara båda och. Detta kan påverka statistiken.

5. Förslag till och förutsättningar för att överföra uppgifter från Delmos till Boverket

Johan Kihlberg, Boverket

Delmos upphör som myndighet den 31 december 2022. Boverket har i uppgift att utreda konsekvenserna vid övertagandet av arbetsuppgifterna.

I uppdraget skulle Boverket föreslå former för överföringen och även utreda de ekonomiska konsekvenserna. 7 oktober kom rapporten på uppdraget. Se mer här: [Förslag till och förutsättningar för att överföra uppgifter från Delmos till Boverket](#)

Boverket kom fram till att de hade bra förutsättningar att klara detta arbete förutsatt att de får mer pengar.

Hanteringen av Delmos Segregationsbarometern var den centrala frågan.

I Segregationsbarometern går det att titta på olika geografiska nivåer. Följa utvecklingen och ha statistiken samlad. De använder sig också av områdestyper.

Områdena är uppdelade i 5 områdestyper. Boverket har dock några funderingar på benämningarna på områdestyperna som kanske kan komma att ändras. Boverket funderar också på att se över indikatorerna som ingår i skapandet av områdestyperna.

De kommer också ta över Ojämlighetsindex från Delmos.

Vad händer framöver för Boverket? Boverket har tagit över Segregationsbarometern och kommer beställa mer statistik till denna.

Frågor från användarrådet: Vilka använder Segregationsbarometern? Den har inte fått jättestort genomslag och kan behöva utvecklas.

6. Inriktning på kommande integrationsrapporter

Karin Lundström Avdelningen för Social statistik och analys (SSA), SCB

Karin börjar med att gå igenom resultatet från den senaste integrationsrapporten. Där har BAS använts tillsammans med inkomster för att studera förvärvsarbete i olika grupper.

T.ex. sa Karin att det genomsnittliga antalet månader som sysselsatt under år 2020 var nära 12 för dem med inkomst på minst 3 inkomstbasbelopp (IBB), medan de med lägre inkomster i snitt har färre antal månader som sysselsatta.

Rapporten jämför olika grupper med varandra. Se mer om rapporten här: [Integration – Förvärvsinkomst och arbetsrelaterade ersättningar 2001–2020 \(scb.se\)](#)

Möjligheten till mer analyser på andra grupper: t.ex. på utbildningsnivå, grund för bosättning och födelseregion.

Vilka analyser/rapporter skulle vara intressant att ta fram?

Kommentarer från användarrådet:

- Gymnasieformen för ensamkommande hur går det för dem? Migrationsverket kan veta mera.
- Boendekarriär för utrikesfödda. Hur går det för dem?
- Valanalys av valdeltagande för utrikesfödda. Går det att göra fördjupade analyser för denna grupp? Vi tar med oss denna synpunkt till det fortsatta arbetet inom demokratistatistiken.

Övrigt under denna punkt så nämndes att 25 november har SCB ett seminarium om demografi. Det finns en länk för anmälning på vår hemsida: [Webbminarium: Demografiska förändringar under coronaåren \(scb.se\)](https://www.scb.se/sem-webb/seminarium-demografiska-forandringar-under-coronaaren)

7. EU-ordförandeskapet

Cecilia Westström, Myndighetsledningen (ML), SCB.

Cecilia berättade kort om förberedelserna inför ordförandeskapet och vilka utmaningar som kommer komma framöver. Bland annat är en mer omfattande rättsakt för befolkning är på gång (ESOPH).

Målet med den nya rättsakten är att göra statistiken mer jämförbar mellan medlemsländerna, ha mer statistik för att kunna följa samhällstrender och ha mer statistik på mindre geografiska enheter. Det ska bli snabbare att framställa och publicera statistiken och det ska göras mera frekvent.

Definitionerna skiljer sig mellan de olika länderna och även insamlingssätt. Bland annat använder några länder register och andra länder använder urvalsundersökningar.

Förslag finns också att data ska delas mellan länderna för att undvika över- och undertäckning.

”Registerländerna” motsätter sig att bli tvingade att göra urvalsundersökningar.

Det finns också motstånd att dela data m.m.

En generell statistikrättsakt är också på gång. T.ex. finns det ett förslag på att statistikbyråerna ska få tillgång till privat data från företag.

Det finns alltså flera ”knäckfrågor” som kommer hamna på Sveriges bord i rollen som ordförande.

Kommentarer från användarrådet: Mycket diskussion finns om ESOPH.

Vi på SCB jobbar för att inte ta med frågor om diskriminering eller hälsorelaterade uppgifter samt sådant som innebär direktinsamling från hushållen.

8. Hantering av döda med okänt dödsdatum

Ann-Marie Persson och Guadalupe Andersson, Avdelningen för Social statistik och analys (SSA), SCB

Det finns en ökad efterfrågan på statistik om döda och dödsdatum.

Sverige är det enda landet som redovisar okända dödsdatum till Eurostat. Antalet med okänt dödsdatum har ökat i Sverige och det beror antagligen på att det under 2015 skedde förändringar av hur dödsdatum ska anges på dödsbevis. Läkarna uppmanas nu att fylla ut med nollor om exakta uppgifter saknas.

Det är betydligt fler som saknar dödsdag än döds månad.

I de andra nordiska länderna uppskattar rättsläkarna oftast okända dödsdatum. Alternativt sätts datum när kroppen hittades eller registreringsdatum. Finland sätter i vissa fall den 15:e.

Stockholms län har färre med okänt dödsdatum än i många andra län. Anledningen till det kan vara att Region Stockholm har en egen manual hur dödsintyg/dödsorsaksintyg ska fyllas i.

Kommentarer/frågor från ledamöterna:

- Kan man vänta sig att manualen som läkarna i Stockholm även kan användas i andra län?
Det är Socialstyrelsen som ansvarar för dödsbevisen och vi vet inte hur det kan fungera olika i olika regioner
- Finns det någon variation inom månaden? Dör fler tidigt på månaden? Kan det styra en eventuell slumpmässig fördelning?
- Har SCB någon metod vi funderar på som ska hantera detta?
SCB har tittat på flera men inte bestämt någon lösning.
- Det bästa skulle vara om läkarna uppskattar ett datum. Den diskussionen bör tas med Socialstyrelsen.
Om vi ska ändra bakåt behövs en metod att hantera de fall där vi har okända dödsdatum.
- Är det ett önskemål från Eurostat?
Just nu är det ett önskemål.

9. Övriga frågor

Preliminärt bestämdes att nästa möte i användarrådet infaller under vecka 19, torsdagen den 11 maj. På förmiddagen runt kl. 9.00 och avslutas med lunch.

10. Summering

Ordförande tackade alla för ett bra möte. Därefter avslutades mötet.